

Crna Gora u Međunarodnom sustavu zaštite i upravljanja georaznolikošću i u Europskoj asocijaciji za konzervaciju geološkog nasljeđa ProGeo

Gojko R. Nikolić, Goran Barović, Duško Vujačić

gojkorn@t-com.me

Studijski program Geografija, Filozofski fakultet Nikšić, Crna Gora

Sažetak

Geoprostor Crne Gore ima izvanredan georaznolik i bioraznolik potencijal s elementima koji imaju globalni značaj. Broj vrsta po jedinici površine u Crnoj Gori je 0,837 i najviši je od svih europskih zemalja. Geoprostor Crne Gore na međunarodnoj razini posebno je iskazan kroz dva Ramsarska područja i dva UNESCO-ova područja. Ramsarska područja su: Specijalni rezervat za floru i faunu Tivatska solila (2013) i crnogorski dio Skadarskog jezera koji je Ramsarsko područje od 2006. godine. UNESCO-ova područja: Nacionalni park Durmitor (Popis svjetske baštine od 1980. godine) i Kotorsko-Risanski zaljev (Popis svjetskoga prirodnog i kulturnog nasljeđa od 1979. godine).

Nacionalna mreža zaštićenih prirodnih područja trenutačno obuhvaća površinu od 9,05% kopnenoga dijela Crne Gore. Nju čini pet nacionalnih parkova (Durmitor, Skadarsko jezero, Lovćen, Biogradska gora i Prokletije) i 48 ostalih zaštićena područja, koja imaju niže kategorije zaštite: spomenici prirode, područja s posebnim prirodnim karakteristikama i opći ili specijalni rezervati.

Kroz sustav Bernske konvencije za zaštitu evropskog života u divljini i prirodnih staništa, Crna Gora je kandidirala popis s 32 područja za ekološku mrežu područja Emerald, koji uključuju 156 tipova staništa u alpskoj i mediteranskoj biogeografskoj regiji i pokrivaju ukupno 234,399 ha.

Geslo, za *pravedan svijet koji vrednuje i štiti prirodu* IUCN-a (Međunarodne unije za zaštitu prirode), Nacionalni parkovi Crne Gore usvojili su 2013. godine i ostvaruju ga kroz članstvo u toj najvećoj svjetskoj mreži organizacija i stručnjaka za zaštitu prirode.

Crna Gora preko svoje matične organizacije, član je federacije Europark, međunarodne organizacije nacionalnih parkova. Svjetski fond za prirodu pokrenuo je 2012. godine projekt *Parkovi Dinarskog luka*. Dokument *Big Win for Dinaric Arc*, na kojem su radili Svjetski fond za prirodu (WWF), Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore i Međunarodna unija za zaštitu prirode (IUCN), Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Republika Hrvatska, Kosovo, Republika Makedonija, Republika Slovenija i Republika Srbija, potvrđuje partnerstvo i obavezu zajedničkog rada na unaprijeđenju zaštićenih područja (8 zemalja s oko 80 parkova).

Osim suradnje s institucijom Globalnih geopodručja (*Global geosites*), Geopodručja svjetske baštine (*WHS-World Heritage Site*) i Internacionalnom asocijacijom za geomorfologiju (*Radna grupa za geomorfolokalitete*), Crna Gora je i formalno članica europske asocijacije ProGEO za konzervaciju geološkog nasljeđa (2015. godina), kao Međunarodne asocijacije koja se bavi identificiranjem i prikazivanjem objekata georaznolikosti i geonasljeđa. Rang i članstvo u toj asocijaciji daje novi značaj i unaprijeđuje politiku dosadašnje zaštite georaznolikosti u Crnoj Gori. Rad na promociji, zaštiti i upravljanju geonasljeđem odvija se u okviru Radne grupe za jugoistočnu Evropu ProGEO (*WG1*).

Na nacionalnoj razini do sada su organizirani znanstveni skupovi s međunarodnim sudjelovanjem na kojima je obuhvaćeno i geonasljeđe (*GEOECO* 2010). Uz te aktivnosti imamo i projekte u okviru bilateralne suradnje s Republikom Hrvatskom – projekt *GIS baza podataka zaštićenih područja na primjeru objekata geonasljeđa* u okviru kojega se analizira primjena novih tehnologija i kompariraju iskustva i rezultati u formiranju baza podataka objekata geonasljeđa u Crnoj Gori i Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: međunarodni sustav zaštite georaznolikosti, geonasljeđe, Europska asocijacija za konzervaciju geološkog nasljeđa ProGEO, Radna grupa asocijacije ProGeo, Radna grupa za geomorfolokalitete